

УДК 747:727

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/88-1-24>**Данило КОСЕНКО,***orcid.org/0000-0002-1668-6911**кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри дизайну інтер'єру і меблів**Київського національного університету технологій та дизайну
(Київ, Україна) danylo.kosenko@gmail.com***Наталія РИШКЕВИЧ,***orcid.org/0000-0002-2811-7484**аспірантка, старший викладач кафедри дизайну інтер'єру і меблів
Київського національного університету технологій та дизайну
(Київ, Україна) rishkevich.no@knuutd.edu.ua*

ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА БІБЛІОТЕК В УМОВАХ РЕНОВАЦІЇ

У статті представлено комплексне дослідження принципів архітектурного дизайну бібліотек, створених шляхом адаптивного повторного використання історичних, промислових та комерційних будівель. З огляду на глобальні тенденції сталого розвитку, акцент зроблено на переосмисленні функцій застарілих споруд через їх трансформацію в сучасні багатофункціональні бібліотечні простори. Розглянуто приклади з Нідерландів, Канади, Іспанії, США та України, які ілюструють практики збереження архітектурної ідентичності, інклюзивності, енергоефективності та інтеграції новітніх технологій. Встановлено, що такі простори не лише забезпечують доступ до інформації, а й формують відкриту культурну платформу для громади. Здійснено порівняльний аналіз архітектурно-дизайнерських рішень, спрямованих на збереження автентичних елементів, раціональне функціональне зонування, природне освітлення та емоційну привабливість бібліотек.

Особливу увагу приділено українському контексту через розроблений проєкт реконструкції історичної будівлі в місті Кропивницький, що є пам'яткою архітектури обласного значення кінця XIX століття. Проєкт демонструє інтеграцію принципів збереження спадщини в нову типологію бібліотечного простору, що охоплює дитячі, підліткові й дорослі зони, відкриті зали для індивідуальної та групової роботи, простори для подій і виставок. Завдяки збереженню автентичних декоративних елементів і делікатному впровадженню сучасних рішень, забезпечено гармонійне поєднання історії з актуальними вимогами суспільства.

В результаті дослідження систематизовано принципи, які дозволяють ефективно адаптувати застарілі будівлі до потреб сучасного суспільства, перетворюючи їх на сучасні культурно-освітні центри. Адаптивне повторне використання розглядається як універсальний інструмент не лише для збереження історичної спадщини, а й для підтримки інноваційного розвитку міського середовища. Стаття може бути корисною для архітекторів, дизайнерів, фахівців зі збереження спадщини та органів місцевого самоврядування.

Ключові слова: дизайн середовища, реновація будівель, трансформація, бібліотечні простори, сталий розвиток, інноваційні рішення.

Danylo KOSENKO,*orcid.org/0000-0002-1668-6911**Candidate of Art Studies, Associate Professor,
Head of the Department of Interior and Furniture Design
Kyiv National University of Technologies and Design
(Kyiv, Ukraine) danylo.kosenko@gmail.com***Natalia RYSHKEVYCH,***orcid.org/0000-0002-2811-7484**Postgraduate Student, Senior Lecturer at the Department of Interior and Furniture Design
Kyiv National University of Technologies and Design
(Kyiv, Ukraine) rishkevich.no@knuutd.edu.ua*

LIBRARY ENVIRONMENTAL DESIGN IN THE CONDITIONS OF RENOVATION

The article presents a comprehensive study of the principles of architectural design of libraries created through adaptive reuse of historical, industrial and commercial buildings. Given the global trends of sustainable development, the emphasis is on rethinking the functions of outdated buildings through their transformation into modern multifunctional

library spaces. Examples from the Netherlands, Canada, Spain, the USA and Ukraine are considered, which illustrate the practices of preserving architectural identity, inclusivity, energy efficiency and integration of the latest technologies. It is established that such spaces not only provide access to information but also form an open cultural platform for the community. A comparative analysis of architectural and design solutions aimed at preserving authentic elements, rational functional zoning, natural lighting and emotional appeal of libraries is carried out.

Special attention is paid to the Ukrainian context through the developed project for the reconstruction of a historical building in the city of Kropyvnytskyi, which is an architectural monument of regional significance of the late 19th century. The project demonstrates the integration of heritage conservation principles into a new typology of library space, which includes children's, adolescent and adult areas, open halls for individual and group work, spaces for events and exhibitions. Thanks to the preservation of authentic decorative elements and the delicate implementation of modern solutions, a harmonious combination of history and current societal requirements is ensured.

As a result of the study, principles were systematized that allow for the effective adaptation of outdated buildings to the needs of modern society, transforming them into modern cultural and educational centers. Adaptive reuse is considered a universal tool not only for the preservation of historical heritage, but also for supporting the innovative development of the urban environment. The article may be useful for architects, designers, heritage conservation specialists and local governments.

Key words: *environmental design, building renovation, transformation, library spaces, sustainable development, innovative solutions.*

Постановка проблеми. У сучасному світі все більше уваги приділяється збереженню архітектурної спадщини та раціональному використанню міського простору. Одним із ефективних способів поєднання цих аспектів є рециклінг будівель, що передбачає їхню адаптацію до нових функцій без повного знесення. Водночас багато міст стикаються з проблемою занедбаних або невикористаних будівель, які втратили свою початкову функцію. Перетворення колишніх церков, заводів, торгових центрів, чи адміністративних будівель надає новий сенс громадським просторам та сприяє збереженню автентичності середовища, мінімізації будівельних відходів та створенню нових просторів, які відповідають потребам сучасного суспільства.

Раціональне використання наявного забудованого середовища стає дедалі актуальнішим у сучасних містах. Численні історичні, промислові та комерційні споруди, втративши свою початкову функцію, занепадають, хоча водночас зберігають значний потенціал для нового функціонального переосмислення й відновлення. Водночас зростає потреба у створенні гнучких, інноваційних і доступних громадських просторів, зокрема бібліотек, як осередків знань, освіти, комунікації та культурної взаємодії. В умовах сталого розвитку адаптивне повторне використання будівель розглядається як ефективна альтернатива новому будівництву, що дозволяє зберегти архітектурну спадщину, скоротити споживання ресурсів та зменшити екологічний слід. Актуальність дослідження полягає в необхідності систематизації принципів дизайну реконструйованих бібліотек, які успішно поєднують автентичність історичного середовища з вимогами сучасності.

Аналіз досліджень. В умовах активних трансформацій міського простору й посилення уваги до концепцій сталого розвитку, значно зросла наукова зацікавленість проблематикою адаптивного повторного використання архітектурних об'єктів, зокрема в контексті формування бібліотечних просторів. Одним із фундаментальних досліджень у цій сфері є праця Fatemeh Vafaie, Hilde Remøy, та Vincent Gruis (2023), які здійснили систематичний огляд літератури щодо факторів успішності адаптивного повторного використання історичних будівель. Автори виділили десять ключових груп критеріїв – архітектурні, функціональні, культурно-соціальні, економічні, енергетичні, правові, управлінські, екологічні, структурні та автентичні – що є визначальними у процесі реконструкції бібліотечних просторів.

Детальний огляд підходів до модернізації будівель для бібліотек подає також Berkan Kahvecioglu та Semra Arslan Selçuk (2023), які за результатами бібліометричного аналізу підкреслюють стратегічне значення адаптивного повторного використання у глобальній архітектурній практиці. Вони акцентують на потребі в нових наукових підходах до збереження культурної спадщини шляхом адаптації її до сучасних соціальних функцій.

Значний внесок у теоретико-методологічне обґрунтування переосмислення бібліотечної архітектури зроблено у колективній монографії, опублікованій за підтримки IFLA (Hauke et al., 2021). У книзі наведено понад 20 кейсів з усього світу – від переобладнаних промислових будівель у Німеччині до трансформованих каплиць у Колумбії. В центрі аналізу – принципи творчого повторного використання, збереження просторової автентичності, багатофункціональності та включення громадських ініціатив у проєктувальні процеси.

Cletus D. Kuunifaa (2021) розглядає сталість як ключовий чинник у формуванні сучасного бібліотечного простору. Він підкреслює необхідність екологічної адаптації будівель шляхом повторного використання конструктивних елементів, використання природного світла, інтелектуальних систем енергозбереження та зеленого зонування.

Українські дослідники також роблять внесок у цю тематику. Зокрема, Лілія Прокопенко (Prokopenko, 2022) досліджує типологічні можливості різних будівель для трансформації під бібліотеки, зосереджуючи увагу на культурній цінності об'єктів, їх символічному значенні для місцевої громади та екологічних аспектах збереження міського середовища. У свою чергу Валерій Уренєв, Ольга Савицька, Надія Дмитрик, Тетяна Румілець та Дмитро Бахтінта аналізують трансформацію індустріальних споруд у бібліотечні заклади як соціокультурний та інфраструктурний інструмент ревіталізації постіндустріального міського середовища (Urenev et al., 2022).

Загалом, сучасні дослідження окреслюють нову парадигму в дизайні бібліотек – поєднання збереження спадщини з інтеграцією новітніх технологій, інклюзивності та сталого розвитку. Це створює передумови для подальшого дослідження методів оптимальної трансформації архітектурних просторів, які зможуть задовольняти як функціональні, так і культурні потреби сучасного суспільства.

Метою статті є аналіз принципів архітектурного дизайну реконструйованих бібліотек, сформованих у процесі адаптивного повторного використання історичних, промислових та комерційних будівель, з акцентом на збереження архітектурної ідентичності, інтеграцію сучасних функцій та забезпечення сталого розвитку міського середовища.

Виклад основного матеріалу. Одним із прикладів успішного адаптивного повторного вико-

ристання є проєкт у Нідерландах, де історичну будівлю церкви De Petrus трансформовано у багатофункціональний громадський центр. Проєкт об'єднав бібліотеку, музей та простір для зустрічей громади в одному просторі (рис. 1). Після масштабної реконструкції історична будівля церкви, зведеної у 1884 році, була адаптована під багатофункціональний громадський простір, що об'єднує бібліотеку, музей, торговельні площі та зону відпочинку, включаючи бар і магазини. Функціональна організація простору забезпечує інтеграцію різнофункціональних зон у межах єдиного відкритого середовища, доступного для широкого кола відвідувачів. Особливу увагу привертає новостворений антресольний рівень площею 500 м², що суттєво вплинув на сприйняття простору та сформував сучасний вигляд будівлі відповідно до її нової функції, що містить спеціалізовані приміщення, такі як навчальні зони та переговорні кімнати. Технічне оснащення першого поверху включає системи опалення, акустичну ізоляцію та адаптивне освітлення. Антресольний поверх, розміщений переважно в нефах, дозволяє зберегти початкову просторову структуру та атмосферу церковного інтер'єру. З другого поверху відкриваються нові види на інтер'єр будівлі. Гнучкість просторової організації досягається за рахунок мобільної системи книжкових полиць, встановлених на рейкових напрямних, що дозволяє переміщувати їх у межах центрального проходу церкви. Завдяки цьому приміщення може адаптуватися для проведення різноманітних масових заходів, зберігаючи при цьому функціональність бібліотечного простору (*Library “De Petrus”*, 2018).

Зовнішній простір реконструйованої будівлі також зазнав розширення. Антресольний рівень плавно переходить у зовнішню зону, утворюючи дах чотирьох павільйонів, які функціонально пов'язані з головною будівлею. Один із таких павільйонів, розташований у саду на південному

Рис. 1. Library De Petrus. Фото: Stijn Poelstra (*Library “De Petrus”*, 2018)

боці споруди, виконує роль ресторанного простору, що додатково інтегрує церкву у соціокультурне середовище міста.

Проект ревалоризації церкви в місті Квебек, яка після реконструкції у 2013 році була перепрофільована у бібліотеку Monique-Corriveau, поєднує історичну модерністську архітектуру та сучасний інтер'єрний дизайн. Завдяки роботі архітекторів Dan Hanganu та Côté Leahy Cardas вдалося зберегти оригінальну архітектурну концепцію, інтегруючи при цьому нові функціональні простори (*Monique Corriveau-Library*, 2014). Інтер'єр бібліотеки відзначається відкритістю та легкістю. Центральний неф, який колись служив основною частиною церкви, тепер став головним громадським простором бібліотеки - тут розміщені книжкові полиці, читальні та робочі зони для відвідувачів. В оформленні інтер'єру домінує білий колір, що підкреслює просторову чистоту та світло, а темно-сірі та жовті акценти додають динамічності та сучасного характеру. Великі вікна та світлові люки забезпечують рівномірне природне освітлення. Прибудований блок містить адміністративні офіси та громадський зал, який залишається доступним навіть після закриття бібліотеки, що робить простір максимально адаптивним та функціональним. Завдяки збереженню оригінальної форми будівлі, що нагадує роздутий вітром намет, бібліотека не

втратила своєї архітектурної ідентичності, а лише набула нових змістових шарів, поєднуючи минуле та сучасність (рис. 2).

Як ще один успішний приклад трансформації історичної будівлі варто відзначити Бібліотеку Університету Алкали CRAI (Іспанія) (рис. 3). Бібліотека розміщена в будівлі військової казарми, побудованій ще в 1864 році на місці старого монастиря Santa María de Jesús de San Diego, та в 2014 році була переобладнана у сучасний бібліотечний центр ресурсів для навчання та досліджень (*Centro de Recursos*, 2024). Архітектори зберегли історичну зовнішню структуру будівлі, включаючи арокні вікна, галереї та внутрішній дворик, водночас адаптувавши інтер'єр під сучасні освітні потреби.

Мінімалістичний стиль інтер'єру бібліотеки характеризується відкритими металевими конструктивними елементами та вентиляційними системами, що забезпечують індустріальну естетику простору. Внутрішня обшивка даху OSB плитами, неоздоблений сірий бетон перекриттів, стін та сходів гармонійно поєднується з великими вікнами класичної форми, що збагачують простір природним світлом та додають повітря відкритому плануванню (рис. 3). Інтеграція новітніх технологій та принципів універсального дизайну, зокрема безбар'єрного доступу, додає функціональності

Рис. 2. Monique Corriveau-Library. Фото: Stéphane Groleau (*Monique Corriveau-Library*, 2014)

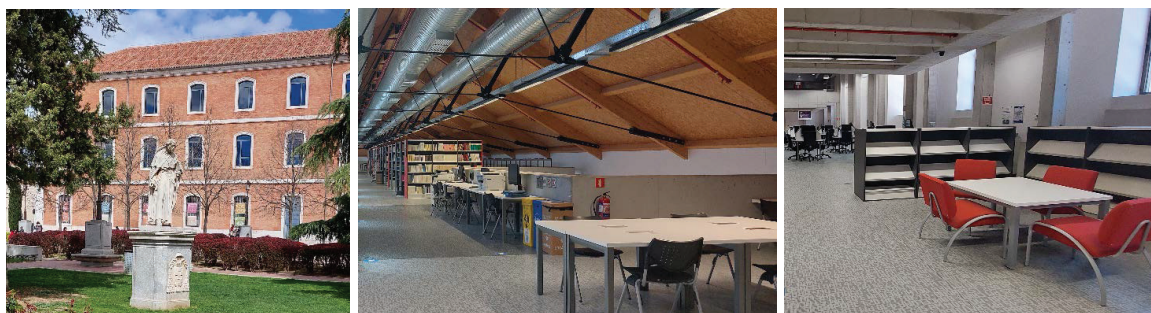

Рис. 3. Biblioteca de la Universidad de Alcalá (UAH) CRAI. Фото автора

простору та створює комфортні умови для користувачів. Такий архітектурний підхід демонструє вдале поєднання історичної спадщини, сучасного дизайну та інноваційних інженерних рішень, формуючи бібліотеку як динамічний центр знань і досліджень, адаптований до потреб сучасного суспільства.

Простір Публічної Бібліотеки LocHal у нідерландському Тілбурзі раніше використовувався як залізничне депо, але після реконструкції він отримав нове життя як сучасний культурний центр. Трансформація історичної будівлі 1932 року в сучасний багатофункціональний громадський простір у 2019 році поєднала бібліотеку, офіси мистецьких організацій та коворкінг (*Lochal Public Library Tilburg*, n.d.). Основна архітектурна структура будівлі була збережена, а новий інтер'єр створено з використанням сталі, бетону та текстилю, що дозволило мінімізувати зміни конструктивних елементів. Простір бібліотеки організований навколо великих сходів-подіумів, які використовуються як місце для читання та проведення заходів (рис. 4). Відвідувачі мають доступ до панорамного балкона та периферійних галерей із зонами усамітнення. Гнучкість простору забезпечується шістьма рухомими текстильними екранами великої площі, які можуть бути змінені в різних конфігураціях та слугують роздільниками зон, покращуючи акустику. Інноваційна система зонавого клімат-контролю дозволяє обігрівати лише необхідні частини приміщення, підвищуючи енергоефективність. Вночі освітлений інтер'єр бібліотеки перетворюється на міський маяк, додатково приваблюючи громаду до цього сучасного культурного центру.

Громадська бібліотека McAllen у Техасі раніше була звичайним гіпермаркетом Walmart, але після реконструкції її площа понад 12 000 м² стала місцем для читання, навчання, мистецьких виставок і громадських заходів (*McAllen Public Library*, 2022). Основним викликом для архітекторів було

створення гнучкого, функціонального та комфортного середовища на такій великій площі. Для досягнення цього інтер'єр сформовано на основі нейтрального білого каркаса, у якому різні функціональні зони виділено яскравими кольорами (рис. 5). Простір організований у чотири основні зони: дитячу бібліотеку, зону для дорослих, кімнати для зустрічей і службові приміщення. Орієнтацію спрощує центральний сервісний коридор із дерев'яною стелею, який проходить через всю будівлю, а додатковий яскравий «поперечний коридор» є межею для публічних та приватних зон.

В дизайні використано екологічні підходи до вибору матеріалів. Килимова плитка, що займає 75% площі підлоги, містить 60-80% перероблених матеріалів, меблі з високим вмістом вторинної сировини: алюмінію та переплавлених пластикових пляшок. Завдяки сучасним енергозберігаючим технологіям, світлодіодному освітленню та автоматизованій системі контролю енергії, витрати електроенергії зменшено щонайменше на 30% (*McAllen Public Library*, 2022).

McAllen Public Library демонструє інноваційний підхід до адаптації покинутих комерційних будівель, перетворюючи їх на функціональні, естетично привабливі та екологічно відповідальні громадські простори.

Frisco Public Library – це проєкт, що перетворив колишній складський комплекс ракетного виробництва на найбільшу публічну бібліотеку в Техасі площею приблизно 50 000 м² (рис. 6). Архітектори зберегли оригінальну конструкцію будівлі. Основною архітектурною концепцією реновації стало поєднання доступності та динамічності: бібліотека має два входи, що забезпечують комфортний потік відвідувачів. Приміщення розділено на функціональні зони, серед яких зали для читання, інтерактивні простори для дітей, підліткова зона та навіть простір для розміщення повнорозмірного скелету динозавра. Використання мобільних

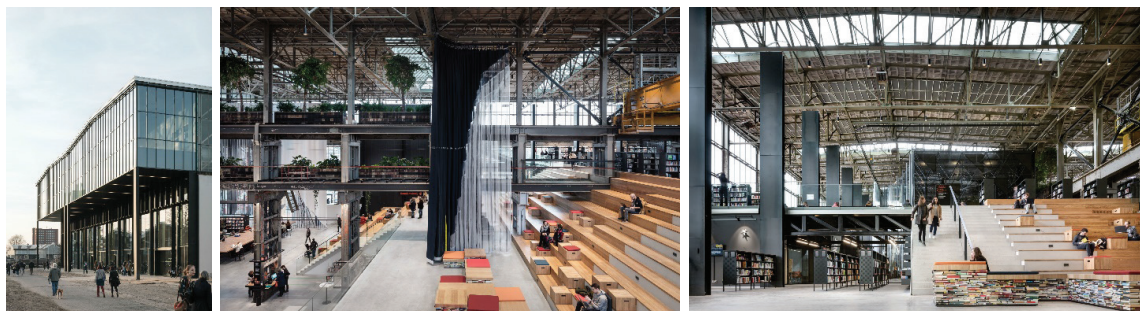

Рис. 4. LocHal public library Tilburg (*Lochal Public Library Tilburg*, n.d.)

Рис. 5. McAllen Public Library (McAllen Public Library, 2022, n.d.)

меблів дозволяє змінювати конфігурацію простору відповідно до потреб громади. Проект також враховує екологічні та енергозберігаючі рішення: система підлогового електропостачання спрощує адаптацію приміщення до нових функцій, а технологія підлогового повітряного розподілу забезпечує ефективне кондиціонування (Frisco Public Library, n.d.).

Frisco Public Library стала не лише місцем для читання, а й ключовим громадським простором, що поєднує історичну спадщину, сучасний дизайн та адаптивні технології, забезпечуючи інклюзивне та комфортне середовище для всіх поколінь.

У контексті проведеного аналізу зарубіжних прикладів реконструкції бібліотечних просторів, за участі автора статті було розроблено проект адаптивного повторного використання історичного особняка І. М. Марущака в місті Кропивницький, що є пам'яткою архітектури обласного значення кінця XIX – початку XX ст. Первісно призначена для житлової та торгової функції, ця будівля на початку XX ст. виконувала роль готелю та магазину, а з 1920-х рр. – бібліотеки. На фасаді та в інтер'єрі будівлі збережено значну кількість автентичних елементів: ліпнину, художнє оздоблення, барельєфи, фрагменти кованих елементів, що мають історико-художню цінність (Рис. 7, а).

Проект реконструкції передбачає формування нової типології публічної бібліотеки, що поєднує принципи збереження матеріальної спадщини з естетикою сучасного дизайну. Особливий акцент зроблено на делікатному інтегруванні нових функцій без спотворення автентичної структури. Дизайн-трансформація передбачає функціональну переорієнтацію простору – створення бібліотеки нового покоління з дитячими, підлітковими й дорослими зонами, відкритими читальними залами, місцями для індивідуальної та групової роботи, презентацій і культурних подій (Рис. 7, б–г).

Ключовою дизайнерською стратегією стало дбайливе збереження історичних ознак без імітації втрачених елементів. Збережено автентичне оздоблення холу другого поверху, яке стало точкою відліку для колористичних рішень: зелений колір, що історично використовувався в оздобленні інтер'єру цього приміщення, переосмислено як мотив у нових інтер'єрних елементах, не порушуючи автентичність збережених деталей інтер'єру. Меблі – або характерні для періоду кінця XIX ст., або створені сучасними українськими дизайнерами з посиланням на естетику того часу. Таким чином, простір набуває нового змісту, зберігаючи історичну виразність і відповідаючи потребам сучасного користувача.

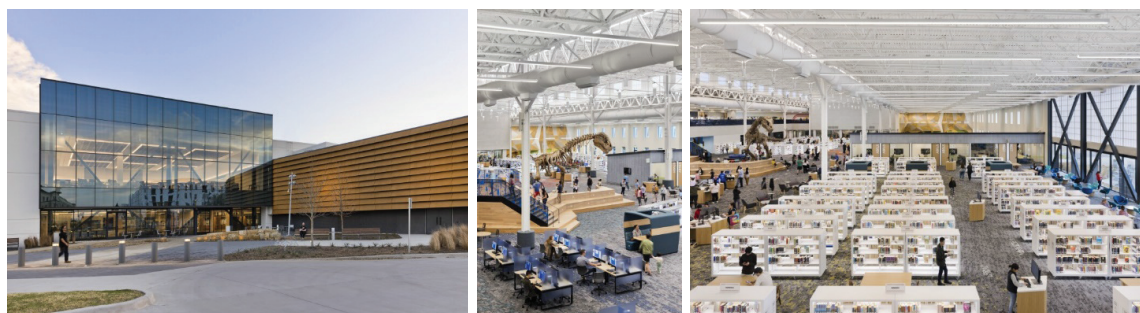
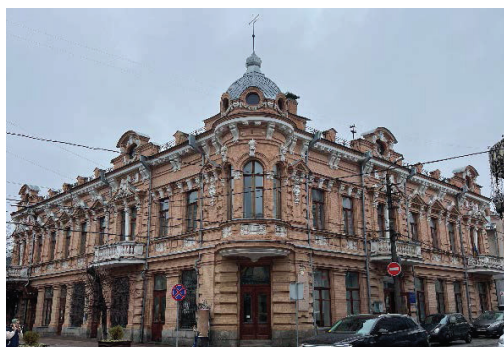

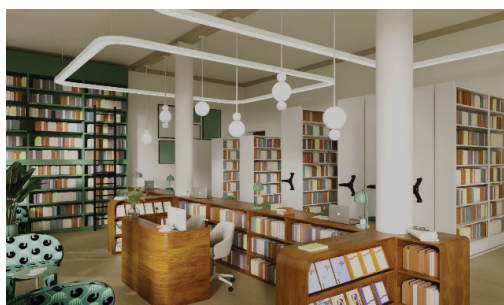
Рис. 6. Frisco Public Library (Frisco Public Library, n.d.)

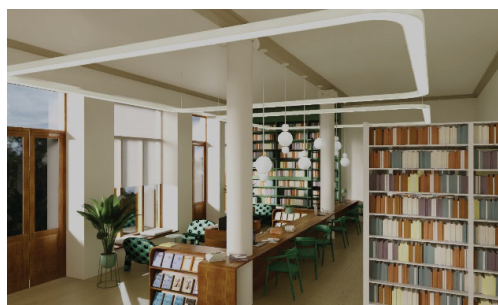
а)

б)

в)

г)

Рис. 7. Проект реновації інтер'єру бібліотеки ім. Бойченка (м. Кропивницький) (МІРА Архітектс, І. Гаврилюк, Н. Ришкевич, П. Каціон): а) особняк І. М. Марушака, де розміщується бібліотека; б) читальна зала (проектна пропозиція); в, г) абонентська зала (проектна пропозиція)

Проект ілюструє, як принципи адаптивного повторного використання можуть бути успішно реалізовані в умовах пам'яткоохоронного режиму, інтегруючи культурну спадщину в структуру актуального громадського простору.

Висновки. Аналіз успішних проектів трансформованих будівель у бібліотечні простори демонструє, що адаптивне повторне використання історичних і промислових споруд є ефективним рішенням для збереження архітектурної спадщини, раціонального використання міського простору та формування культурно-освітніх центрів. Розглянуті випадки підтверджують, що трансформація будівель із вичерпаною початковою функцією у такі сучасні простори, як бібліотеки, дозволяє не лише змінити їх призначення, але й зберегти просторову ідентичність та інтегрувати їх у сучасне урбаністичне середовище.

Розглянуті проекти демонструють ключові принципи успішної адаптації будівель у біблі-

отечні простори, а саме гнучкість просторової організації, збереження автентичних архітектурних елементів, відкритість простору та природне освітлення, раціональне функціональне зонування, екологічність та енергоефективність.

Повторне використання будівель як бібліотек зберігає архітектурну спадщину, сприяє створенню інклюзивних, екологічно відповідальних та функціонально гнучких громадських просторів. У майбутньому ця тенденція може стати основою розвитку культурно-освітніх центрів, що поєднують традиції та сучасні технології, сприяючи сталому розвитку міст та громад. Розробка авторського проекту реконструкції інтер'єру бібліотеки в місті Кропивницький є прикладом практичного застосування узагальнених принципів у національному контексті, підтверджуючи адаптивність і ефективність міжнародного досвіду трансформації архітектурного середовища відповідно до сучасних освітніх, культурних та суспільних потреб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Прокопенко Л. Бібліотеки і адаптивне повторне використання будівель. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг* : Міжнар. наук. конф., м. Київ. 2022. С. 1–4. URL: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/1409> (дата звернення: 21.04.2025).

2. Centro de Recursos para el Aprendizaje y la Investigación de Alcalá de Henares. *Wikipedia, la enciclopedia libre*. URL: https://es.wikipedia.org/wiki/Centro_de_Recursos_para_el_Aprendizaje_y_la_Investigaci3n_de_Alcal3_de_Henares (date of access: 21.02.2025).
3. Frisco Public Library. *Tate USA*. URL: <https://www.tateinc.com/us/en/case-studies/frisco-public-library/> (date of access: 05.03.2025).
4. Gensler. Frisco Public Library. *Architect*. URL: <https://www.architectmagazine.com/project-gallery/frisco-public-library> (date of access: 05.03.2025)
5. Kahvecioğlu B., Selçuk S. A. Adaptive Reuse in the Realm of Architecture: Global Research Trends and Gaps for the Future Studies. *Sustainability*. 2023. T. 15, № 13. C. 9971. DOI: <https://doi.org/10.3390/su15139971>.
6. Kuunifaa C. D. Sustainability and Reusing Buildings for Libraries: A Review of Selected Documents. *New Libraries in Old Buildings*. 2021. C. 357–369. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783110679663-024>.
7. Library, museum and community centre ‘De Petrus’ by Molenaar&Bol&vanDillen Architects : Museums. *Architonic*, 2018. URL: <https://www.architonic.com/en/project/molenaar-bol-vandillen-architects-library-museum-and-community-centre-de-petrus/20001407> (date of access: 20.02.2025)
8. Lochal public library Tilburg. *CIVIC – public architecture – Civic Architects*. URL: <https://www.civicarchitects.eu/projects/lochal-tilburg> (date of access: 21.02.2025).
9. McAllen Public Library | MSR Design. *Arch2O.com*, 2022. URL: <https://www.arch2o.com/mcallen-library-msr-design/> (date of access: 23.02.2025).
10. McAllen Public Library in McAllen Texas. *Sermol.com*. URL: <https://www.sermol.com/blog/mcallen-public-library-mcallen-texas/> (date of access: 05.02.2025).
11. Monique Corriveau-Library / Dan Hanganu + Côté Leahy Cardas Architects. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/486814/monique-corriveau-library-dan-hanganu-cote-leahy-cardas-architects> (date of access: 20.02.2025).
12. New Libraries in Old Buildings / eds.: P. Hauke, K. Latimer, R. Niess. De Gruyter, 2021. 390 p. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783110679663>.
13. Urenev V., Savytska O., Dmytryk N., Rumilets T. Adaptive reuse of industrial buildings as public libraries / V. Urenev et al. *Wiadomości Konserwatorskie*. 2022. No. 69. P. 36–42. DOI: <https://doi.org/10.48234/WK69LIBRARIES>.
14. Vafaie F., Remøy H., Gruis V. Adaptive reuse of heritage buildings; a systematic literature review of success factors. *Habitat International*. 2023. Vol. 142. P. 102926. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2023.102926>.

REFERENCES

1. Prokopenko, L. (2022). Biblioteki i adaptivne povtorne vykorystannia budivel. [Libraries and adaptive reuse of buildings] *Library. Science. Communication. Innovative transformations of resources and services*: International scientific conference, Kyiv. Pp. 1–4. URL: <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/1409> [in Ukrainian].
2. Centro de Recursos para el Aprendizaje y la Investigación de Alcalá de Henares. [Alcalá de Henares Learning and Research Resource Center]. (2024) *Wikipedia, la enciclopedia libre*. [Wikipedia, the free encyclopedia]. Retrieved from https://es.wikipedia.org/wiki/Centro_de_Recursos_para_el_Aprendizaje_y_la_Investigaci3n_de_Alcal3_de_Henares. [in Spanish].
3. Frisco Public Library. (n.d.) *Tate USA*. Retrieved from <https://www.tateinc.com/us/en/case-studies/frisco-public-library/>.
4. Gensler. Frisco Public Library. (2023). *Architect*. Retrieved from <https://www.architectmagazine.com/project-gallery/frisco-public-library>
5. Kahvecioğlu, B., & Arslan Selçuk, S. (2023). Adaptive Reuse in the Realm of Architecture: Global Research Trends and Gaps for the Future Studies. *Sustainability*, 15(13), 9971. <https://doi.org/10.3390/su15139971>
6. Kuunifaa, C. (2021). Sustainability and Reusing Buildings for Libraries: A Review of Selected Documents. In P. Hauke, K. Latimer & R. Niess (Eds.), *New Libraries in Old Buildings: Creative Reuse* (pp. 357-369). Berlin, Boston: De Gruyter Saur. <https://doi.org/10.1515/9783110679663-024>.
7. Library, museum and community centre “De Petrus” by Molenaar&Bol&vanDillen Architects: Museums. (2018). *Architonic*. Retrieved from <https://www.architonic.com/en/project/molenaar-bol-vandillen-architects-library-museum-and-community-centre-de-petrus/20001407>
8. Lochal public library Tilburg. (n.d.) *CIVIC – public architecture – Civic Architects*. Retrieved from <https://www.civicarchitects.eu/projects/lochal-tilburg>.
9. McAllen Public Library : MSR Design. (2022) *Arch2O.com*. Retrieved from <https://www.arch2o.com/mcallen-library-msr-design/>.
10. McAllen Public Library in McAllen Texas. (n.d.) *Sermol.com*. Retrieved from <https://www.sermol.com/blog/mcallen-public-library-mcallen-texas/>.
11. Monique Corriveau-Library / Dan Hanganu + Côté Leahy Cardas Architects. (2014) *ArchDaily*. Retrieved from <https://www.archdaily.com/486814/monique-corriveau-library-dan-hanganu-cote-leahy-cardas-architects>.
12. Hauke, P., Latimer, K. & Niess, R. (Eds.). (2021). *New Libraries in Old Buildings: Creative Reuse*. Berlin, Boston: De Gruyter Saur. <https://doi.org/10.1515/9783110679663>
13. Urenev, V., Savytska, O., Dmytryk, N., & Rumilets, T. (2022). Adaptive reuse of industrial buildings as public libraries. *Wiadomości Konserwatorskie*. 69, 36–42. <https://doi.org/10.48234/WK69LIBRARIES>.
14. Vafaie, F., Remøy, H., & Gruis, V. (2023) Adaptive reuse of heritage buildings; a systematic literature review of success factors. *Habitat International*. 142, 102926. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2023.102926>.